

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/9/2018
Identifikačné číslo spisu: 9517100020
Dátum vydania rozhodnutia: 16.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:9517100020.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Aleny Šiškovéj, JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Pavla Farkaša v trestnej veci obvineného O. N. pre zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 16. decembra 2019 v Bratislave dovolanie obvineného O. N., podané proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. februára 2018, sp. zn. 5To/4/2017 a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. N. odmieta.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 26. mája 2017, sp. zn. BB-5T/1/2017 uznal obvineného O. N. (spolu s obvineným B. W.) za vinného zo zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona v súbehu so zločinom poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona., a to na skutkovom základe, že

starosta obce K. O., O. N., v úmysle vylákať finančné prostriedky od poskytovateľa Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „MVáRR SR“), poskytnuté na základe Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. Z2214012025001 z 12. mája 2010 (ďalej len „Zmluva o poskytnutí NFP“) na projekt „Komplexná regenerácia centrálnej zóny obce K. O.“, kód ITMS 22140120250, uzavretej medzi obcou K. O. ako prijímateľom nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) a MVáRR SR ako poskytovateľom NFP, predložil, napriek vedomosti, že stavebný odpad nebol na skládku odvezený a nie je na skládke uložený, v rozpore so Zmluvou o poskytnutí NFP, s čl. 14 ods. 1 písm. e), i) a k) Všeobecných zmluvných podmienok (ďalej len „VZP“) a v rozpore s právnymi predpismi SR a ES poskytovateľovi NFP na úhradu spolu s inými dokladmi

- dňa 24. júna 2011 Žiadosť o platbu z 12. apríla 2011 č. 22140120250301 s faktúrou č. 11327 (DF/076) spoločnosti L., s.r.o. (ďalej len „L.“) zo 7. apríla 2011 na sumu 135.092,02 eur vrátane nepravdivých nákladov na uloženie, odvoz a skládkovanie stavebného odpadu vo výške 38.051,49 eur

- a dňa 11. októbra 2011 Žiadosť o platbu č. 22140120250303 s faktúrou č. 11390 (DF/249)

spoločnosti L. zo 7. októbra 2011 na sumu 409.428,36 eur vrátane nepravdivých nákladov na uloženie, odvoz a skládkovanie stavebného odpadu vo výške 15.540,75 eur a následne uskladnenie a odvoz stavebného odpadu deklaroval 77 fiktívnymi sprievodnými lístkami pre skládkovanie stavebného odpadu na skládke odpadov Bytča - Mikšová a fiktívnym protokolom o odovzdaní zmiešaného odpadu zo stavieb z 8. apríla 2011, ktoré na pokyn O. N. zabezpečil v nezistenom čase od pracovníka Mestského úradu Bytča X. Z. konateľ subdodávateľskej spoločnosti M. N., spol. s r.o., so sídlom M.Ž. XXX, XXX XX, IČO: XX XXX XXX (ďalej len „M.“), B. W., ktorý dopísal na sprievodné listky množstvo 1185 t fiktívne odvezeného odpadu na skládku Bytča - Mikšová a takto ním vypísané a podpísané doklady odovzdal starostovi obce K. O., O. N., na základe čoho MVARR SR vyplatilo finančné prostriedky obci K. O., ktorá ich na základe faktúry č. 11327 dňa 13. júna 2011 a na základe faktúry č. 11390 dňa 23. novembra 2011, 24. novembra 2011 a 25. novembra 2011 následne preplatila uvedeným stavebným spoločnostiam, teda starosta O. N. ich použil na iný ako stanovený účel, čím MVARR SR spôsobili škodu vo výške 50.913,06 eur, pozostávajúcu z finančných prostriedkov vo výške 45.553,79 eur zo štrukturálnych fondov Európskych spoločenstiev a z finančných prostriedkov vo výške 5.359,27 eur zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Súd prvého stupňa za to obvinenému O. N. uložil podľa § 225 ods. 4, § 36 písm. j), § 37 písm. e), písm. h), § 38 ods. 2, ods. 4, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov na výkon, ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia [§ 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona] a trest zákazu činnosti - výkon zamestnania, povolania alebo funkcie v orgánoch verejnej moci na dobu 5 (päť) rokov. Súčasne obvinenému podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil nahradiť poškodenému Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky škodu vo výške 25 456,53 eur. So zvyškom uplatneného nároku na náhradu škody odkázal poškodenú stranu na civilný proces (§ 288 ods. 1 Tr. por.).

Proti tomuto rozsudku podal obvinený O. N. (spolu s obvineným B. W.) odvolanie, na podklade ktorého Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) rozsudkom z 15. februára 2018, sp. zn. 5 To 4/2017 podľa § 321 ods. 1 písm. d), f) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okrem iného aj vo vzťahu k obvinenému O. N. vo výrokoch o náhrade škody s tým, že výroky o vine a treste obvineného zostali nedotknuté. Poškodené Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky najvyšší súd odkázal so svojim nárokom na náhradu škody na správne konanie (§ 288 ods. 1 Trestného poriadku).

Proti rozsudku najvyššieho súdu podal obvinený O. N., prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Dušana Chlapíka, dovolanie a doplnenia dovolania z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), e), i) Trestného poriadku s tým, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzhladol obvinený v nevykonaní navrhnutých výsluchov svedkov z dôvodu hospodárnosti konania a odmietnutí prečítania viacerých svedeckých výpovedí svedkov vypočutých v prípravnom konaní, ktoré súd prvého stupňa považoval za nepodstatné pre meritum veci. Výsluchom svedkov Ing. X. Z., W. Y. a Ing. B. V. nechcel obvinený spochybníť ich výpovede z prípravného konania, ale preukázať svoju nevinu. Podľa obvineného došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu zamietnutím (správne má byť odmietnutím - pozn. aut.) návrhu na vypočutie Ing. B. V., ktoré nemalo právne opodstatnenie. Uplatnenie práva nevypovedať sa nevzťahuje na celé trestné konanie. Keďže Ing. B. V. (konateľ spoločnosti L., s.r.o., ktorá bola dodávateľom stavebných prác a vyhotoviteľom sporných faktúr č. 11327 a č. 11390 predložených k zaplateniu fakturovaných prác) nebol po skončení prípravného konania obvinený zo žalovaného skutku, obvinený predpokladal, že sa ako svedok vyjadrí na hlavnom pojednávaní k vykonaniu a fakturovaniu dodávateľských prác podľa sporných faktúr. Odvolací súd sa k tejto námietke nevyjadril, iba uviedol, že

„...za žalovanú trestnú činnosť mohli byť stíhané aj iné osoby...“ Zo spisu pritom vyplýva, že predmetom skutku boli nesprávne faktúry zhotoviteľa diela - spoločnosti L., s.r.o., ktoré boli predložené poskytovateľovi k zaplateniu a uhradené zhotoviteľovi. Faktúry subdodávateľa neboli preverované v prípravnom konaní. Za pochybnú fakturáciu teda zodpovedá konateľ spoločnosti L., s.r.o., Ing. B. V. Nevznesenie obvinenia voči Ing. B. V. je preto nepochopiteľné. Obvinený pritom podaním z 23. júna 2016 opakovane upozornil vyšetrovateľa, že za vzniknuté nedostatky zodpovedá spoločnosť L., s.r.o., predložil mu Zmluvu o dielo č. 18/05/2010 a Subdodávateľskú zmluvu č. 1/02/2011 uzavretú medzi L., s.r.o. a M. N., spol. s r.o. V tejto súvislosti dal dovolaciemu súdu do pozornosti inú trestnú vec (ČVS: PPZ-870/NKA-PK-ST-2014), v ktorej bol okrem starostu obce obvinený aj konateľ dodávateľa fakturujúceho nevykonané práce. Súd sa napriek vedomosti o tom, že Ing. B. V. je trestne zodpovedná osoba, uspokojili iba s konštatovaním, že rozhodujúc len na základe obžaloby nie je potrebné Ing. B. V. vypočúť v konaní pred súdom ani ako svedka.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že základom nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku bolo, že súdy vychádzali zo zistenia, že vývoz odpadu nebol realizovaný na skládku Bytča - Mikšová, ale na skládky v F. K. O.. Z toho vyvodili záver, že v žiadosti o platbu, vo faktúrach a sprievodných dokladoch bol deklarovaný vývoz odpadu na skládku Bytča - Mikšová. Podľa obvineného však bolo preukázané, že náklady na vývoz odpadu sa podľa výkazu prác dodávateľa vzťahovali len na skládku F. K. O.. Súd preto pochybil, ak trestnoprávnu zodpovednosť vyvodzovali z tzv. fiktívnych sprievodných dokladov o uložení odpadu na skládke v Bytči - Mikšovej. Neprihliadli pritom na to, že na túto skládku neboli účtované žiadne náklady. Obvinený ďalej namietol neurčitosť, nezrozumiteľnosť výroku rozsudku súdu prvého stupňa a jeho rozpor so zisteným skutkovým stavom. Dokazovaním bolo preukázané, že faktúry dodávateľa boli poskytovateľovi predložené na zaplatenie až po tom, ako orgán VÚC Žilina potvrdil ich správnosť. S faktúrami neboli okrem výkonu prác predložené iné doklady a tieto ani nepodmieňovali zaplatenie faktúr poskytovateľom. Jednotlivé položky boli účtované v súlade s realizačným projektom na základe výkazu prác, tvoriaceho prílohu faktúr. Z takýchto dokladov nebolo možné vyvodiť nesprávnosť fakturácie, a teda obvinený nemal, ani nemohol mať vedomosť o nesprávnej fakturácii zo strany spoločnosti L., s.r.o. Prijaté finančné prostriedky potom ako štatutárny zástupca obce vyplatil dodávateľovi na základe zmluvného vzťahu. V rozpore so skutočnosťou je aj časť výroku rozsudku, že odvoz a uskladnenie stavebného odpadu obvinený následne deklaroval 77 fiktívnymi sprievodnými lístkami pre skladovanie odpadu na skládke Bytča - Mikšová, ktoré na jeho pokyn zabezpečil B. W.. Obvinený ani spoluobvinený netvrdili, že odpad bol vyvezený na skládku Bytča - Mikšová. To je podložené aj výkazom prác, kde je vykonaný odvoz odpadu do vzdialenosti 1 - 8 km. Skládku Bytča - Mikšová je vzdialená 40 km. K poskytnutiu sprievodných lístkov navrhoval obvinený vypočúť svedka X. Z., čo súd zamietol. Sprievodné lístky preukazovali len objem vyvezenej zeminu podľa požiadavky kontrolného orgánu. Právny názor súdov nižšieho stupňa, že predložením fiktívnych sprievodných lístkov kontrolnému orgánu obvinený deklaroval uskladnenie odpadu na skládke Bytča - Mikšová a na zabezpečenie lístkov dal pokyn B. W., je preto v rozpore so skutkovým stavom. B. W. len tlmočil požiadavku kontrolného orgánu na zabezpečenie dokladu o objeme vyvezeného odpadu. V ďalšej časti dovolania obvinený rozviedol skutočnosti vedúce k nenaplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona. Obec K. O. splnila všetky podmienky pre poskytnutie príspevku na zhotovenie diela. K žiadosti boli priložené požadované doklady a písomnosti. Splnenie podmienok preveroval kontrolný orgán a potom aj poskytovateľ. Nedostatky zistené neboli. Následne bola uzatvorená zmluva, podľa ktorej bol obci poskytnutý nenávratný finančný príspevok za zhotovenie diela. Dielo bolo dokončené v roku 2011 a 3. októbra 2012 preverené kontrolným orgánom, že bolo realizované v súlade s projektovou dokumentáciou a bez závad. Príspevok bol poskytnutý 12. mája 2010 (správne má byť v roku 2011 - pozn. aut.). Z uvedených skutočností vyplýva, že nebola naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona. Nemôže ísť preto o súbeh s trestným činom podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona, keďže nenávratný finančný príspevok bol poskytnutý v súlade s predloženými požiadavkami. Názor súdov, že zaplatením predmetných dodávateľských faktúr došlo k vylákaniu finančných prostriedkov a ich poskytnutiu na iný účel, je extenzívnym neprijateľným výkladom ustanovenia § 225 ods. 1 Trestného zákona. Použitie iného účelu nebolo v právnej vete špecifikované. V tejto súvislosti sa obvinený nestotožnil s názorom

odvolacieho súdu, pretože podľa ustanovenia § 261 ods. 1 Trestného zákona nie je trestnosť skutku naplnená iba predložením neúplného alebo nesprávneho dokladu, ale aj použitím peňažných prostriedkov na iný účel. Zo skutkového stavu nevyplýva, že by obec použila prostriedky na iné vecné plnenie, ako na zaplatenie faktúr dodávateľa. Ak by poskytnuté prostriedky viedli k úmyslu obohatiť seba alebo iného, konanie by bolo potrebné posúdiť ako trestný čin podvodu podľa § 221 Trestného zákona. Obvinený sa nestotožnil ani so závermi súdov o jeho úmyselnom zavinení, ktorú vyvodzovali z jeho vedomosti o uskladňovaní odpadu na skládke K. O., pričom predložil poskytovateľovi žiadosti o platbu s nepravdivými údajmi o uskutočnení odvozu na skládku v Bytči - Mikšovej. V predmetnej trestnej veci však nebolo rozhodujúcou otázkou miesto vývozu a uloženia odpadu, ktoré nebolo určené v projektovej dokumentácii, ale skutočnosť, či fakturácia nákladov zodpovedala skutočnému miestu vývozu a uloženiu odpadu na F. K. O.. Namiesto preskúmania tejto otázky si vyšetrovacie orgány osvojili verziu, že vývoz a uskladnenie odpadu bol falošnými sprievodnými dokladmi deklarovaný na skládku Bytča - Mikšová. K právnomu pochybeniu došlo tým, že obvinený B. W.Á. bol na podnet kontrolného orgánu prostredníctvom starostu požiadaný o predloženie nešpecifikovaných dokladov o výške objemu vyvezeného odpadu (nie o zabezpečenie sprievodných lístkov zo skládky Bytča - Mikšová, kde sa odpad nevyvážal). Obvinený B. W. zabezpečil sprievodné lístky z vlastnej iniciatívy a dopísal do nich jednotlivé množstvá odpadu, ktorými bol deklarovaný objem vývozu. Po začatí trestného stíhania bola Obec K. O. vyzvaná kontrolným orgánom na predloženie účtovnej dokumentácie spoločnosti M. N., spol. s r.o. a L., s.r.o. Obec spoločnosti vyzvala, ale v tom čase už boli zaniknuté a doklady nebolo možné predložiť. Vychádzajúc z daného stavu považoval kontrolný orgán náklady vzniknuté dodávateľovi za odvoz sutiny a hmôt fakturovaných do vzdialenosti 1-8 km z účtovného hľadiska za nepreukázané, neuznal ich a označil ako nezrovnalosti vo výške 53 592,69 eur. Čiastka 23 693,43 eur pritom predstavovala skutočné, ale neuznané náklady pre nedodržanie účtovných predpisov (odvoz do vzdialenosti 1 - 8 km). Nejde o spôsobenú škodu, ale sankciu zaťažujúcu dodávateľa, ktorý práce riadne nezdokladoval. V závere obvinený poukázal na skutočnosť, že skutková podstata subvenčného podvodu vyžaduje, aby úmysel páchatela smeroval nielen k uvedeniu iného do omylu, ale aby konaním bola aj spôsobená škoda na cudzom majetku. Zhotovením diela pritom nebola z poskytnutej výšky príspevku vyčerpaná suma vo výške 130 000,- eur, ktorá bola vrátená poskytovateľovi. To je v rozpore s prípadným úmyslom obvineného neoprávnenou fakturáciou spôsobiť poskytovateľovi škodu.

Dovolaciemu súdu navrhol vysloviť porušenie zákona odvolacím súdom, zrušiť napadnutý rozsudok vo výroku o vine a treste u obvineného, ako aj zrušiť rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu a vec vrátiť na nové prerokovanie a rozhodnutie. Zároveň dovolací súd požiadal, aby odložil výkon trestu odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov.

Prvým doplnením dovolania obvinený rozšíril uplatnené námietky o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, pretože na súde prvého stupňa vo veci konal a rozhodoval ako predseda senátu JUDr. Michal Truban, ktorý mal byť podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku vylúčený z rozhodovania vo veci. Obvinený sa s JUDr. Michalom Trubanom stretával na poľovačkách, pričom predseda senátu prejavil záujem o získanie práva na užívanie poľovného revíru Vadičov, ktorý je v nájme obvineného. Z tohto dôvodu je daná pochybnosť o nestrannosti a nezáujatosti JUDr. Michala Trubana. V tejto súvislosti sa obvinený nestotožnil s názorom odvolacieho súdu o oneskorene podanej námietke, o ktorej sa nekoná. Vzťah s predsedom senátu vznikol na posedení po poľovačke v januári 2016, druhé stretnutie sa uskutočnilo v novembri 2016. Vo februári 2017 bola na obvineného podaná obžaloba. V rámci preskúmania obžaloby bola predsedovi senátu zrejme osoba obžalovaného a nepriama súvislosť s F. K. O., preto mal predseda senátu hneď požiadať o vylúčenie z rozhodovania v trestnej veci. Nakoľko to neuskutočnil, obvinený dovolaciemu súdu navrhol rozhodnúť o porušení ustanovenia § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, zrušiť napadnutý rozsudok, ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa a tomuto prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol v inom zložení senátu.

V druhom doplnení dovolania obvinený dovolaciemu súdu predložil oznámenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 3. januára 2019 o vyhodnotení podania smerujúceho proti JUDr. Michalovi Trubanovi ako podnetu na podanie návrhu na disciplinárne konanie, ktoré bolo odstúpené Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“).

JUDr. Michal Truban sa k doplneniam dovolania vyjadril prípisom z 5. februára 2019, doručeným najvyššiemu súdu 6. februára 2019, ku ktorému doložil vyjadrenie adresované ministerstvu spravodlivosti. Tvrdenia obvineného označil za nepravdivé. Do začiatku prejednávania trestnej veci nemal vedomosť o existencii obce K. O., o poľovnom revíri a platnosti zmlúv k nemu sa nerozprával s obvineným, ani so žiadnou kontaktnou osobou. Obvineného nepoznal, preto nemal dôvod oznamovať svoju zaujatosť. Navyše obvinený ho v konaní pred súdom až do rozhodnutia nenamietal. Tvrdenia obvineného preto považoval za účelové obštrukcie, v snahe vyhnúť sa uloženému trestu odňatia slobody.

Súd prvého stupňa v súlade s § 376 Trestného poriadku zaslal dovolanie obvineného na vyjadrenie prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“). Nakoľko doplnenia dovolania a vyjadrenie JUDr. Michala Trubana boli doručené priamo najvyššiemu súdu, dovolací súd zaslal predmetné písomnosti procesným stranám.

Prokurátor vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že je nedôvodné a len pokračujúcou snahou obvineného vyhnúť sa nástupu výkonu trestu (obvinený podal aj návrh na povolenie obnovy konania, vedený pod sp. zn. BB-4Nt/1/2018). Podľa názoru prokurátora nie sú v predmetnej trestnej veci splnené zákonné dôvody na povolenie dovolania, preto dovolaciemu súdu navrhol dovolanie podľa § 392 Trestného poriadku zamietnuť.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, avšak dovolací súd zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť, pretože nie je dôvodné.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných väd. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do právoplatnosti rozhodnutí, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného O. N. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinený O. N. vyvodzoval porušenie práva na obhajobu z nevykonania navrhnutých dôkazov - odmietnutia prečítania viacerých svedeckých výpovedí, ako aj neopodstatneného odmietnutia návrhu na vypočutie Ing. B. V., ktorý zodpovedal za vzniknuté nedostatky a napriek tomu nebol trestne stíhaný.

Pokiaľ ide o obvineným namietané nevykonanie navrhnutých dôkazov, takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú.

K nevykonaniu navrhnutých dôkazov najvyšší súd dopĺňa, že súd nie je povinný vykonať dôkazy navrhnuté stranami konania či vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, lebo v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

V nadväznosti na to je potrebné poukázať na skutočnosť, že obvinený počas konania predložil viacero návrhov na dokazovanie, resp. na doplnenie dokazovania, pričom niektorým bolo vyhovené (doplnenie stavebného denníka spoločnosti L., s.r.o. do spisu, vypočutie svedkov Ing. B. Y., W. O., Ing. G. W., čítanie výpovedí svedkov F. H., V. K.), iný pre neexistenciu dôkazu nebolo možné zrealizovať (založenie stavebného denníka spoločnosti M. N. spol. s r.o. do spisu). Ostatné obvineným navrhnuté dôkazy

(vrátane opakovane predkladaného návrhu na osobný výsluch svedkov Ing. X. Z., W. Y. a Ing. B. V.) podľa § 372 ods. 3 Trestného poriadku odmietol súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní konanom 26. mája 2017 (č. l. 827), resp. odvolací súd na verejnom zasadnutí konanom 15. februára 2018 [znalecký posudok Ing. W. N. z 15. januára 2018 (č. l. 1062)]. Ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania neboli, preto predsedovia senátov súdov nižších stupňov vyhlásili dokazovanie podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku (v prípade odvolacieho súdu aj v spojení s ustanovením § 295 ods. 2 Trestného poriadku) za skončené.

Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (R 116/2014-III).

Rovnako porušením práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je ani obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (bližšie vid' R 7/2011). Z uvedeného teda vyplýva, že pod porušenie práva na obhajobu nepatrí hodnotenie a rozsah vykonaného dokazovania súdmi nižšieho stupňa. Je iba na úvahe súdov nižšieho stupňa posúdiť, či pre rozhodnutie vo veci potrebujú vykonať konkrétny dôkaz. Dovolací súd do toho zasahovať nemôže.

Zistenie skutku súdom na podklade dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní, resp. verejnom zasadnutí a procesne (rozhodnutím súdov) podložené odmietnutia dôkazných návrhov obvineného teda nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Nad rámec uvedeného dovolací súd, vo vzťahu k nevzneseniu obvinenia Ing. B. V., zdôrazňuje, že v zmysle ustanovenia § 2 ods. 15 Trestného poriadku (tzv. obžalovacia zásada) je trestné stíhanie pred súdom možné len na základe prokurátorom podanej obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste. Prokurátor je až do „prenesenia“ konania na súd tzv. dominus litis (pán sporu), pričom Trestný poriadok neupravuje nástroje na vynútenie si podania obžaloby alebo návrhu súdom, ani možnosti intervencie do začatia trestného stíhania a vznesenia obvinenia konkrétnej osobe.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Na naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sa vyžaduje splnenie podmienky, že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý bol vylúčený (§ 31 Trestného poriadku), pričom o jeho vylúčení nebolo rozhodnuté.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu vzhľadom obvinený v pochybnostiach o nestrannosti a nezaujatosti predsedu senátu súdu prvého stupňa JUDr. Michala Trubana.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto

konaní.

Podľa § 31 ods. 5 Trestného poriadku námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia. Úkon, ktorý vykonala vylúčená osoba, nemôže byť podkladom na rozhodnutie v trestnom konaní s výnimkou neodkladného alebo neopakovateľného úkonu.

Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Na úvod považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada zákonného trestného procesu, ktorá vyjadruje požiadavku spravodlivého prejednania vecí nezávislým a nestranným súdom.

Právu na nestranný súd (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) zodpovedá ústavná povinnosť súdov prerokovať a rozhodnúť každú vec tak, aby postupovali nezaujato a neutrálne, bez nadšňania a objektívne posúdili všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje stranám konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ má právomoc o nich rozhodnúť (II. ÚS 71/97, III. ÚS 24/05). Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie vecí nestranným súdom je v trestnom konaní garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania pre zaujatosť.

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivismu, neobjektivismu, stranickosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere.

V prípade subjektívneho hľadiska sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu o opaku [Piersack v. Belgicko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 1. októbra 1982]. Nie je však možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti. Zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o nestrannosti sudcu prejednávajúceho vec (III. ÚS 16/00).

Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností a spočíva v posúdení, či nezávisle od osobného správania sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti. Pri posudzovaní objektívnej nestrannosti platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (Delcourt v. Belgicko, rozsudok ESLP zo 17. januára 1970). Má byť vylúčený každý sudca, u ktorého sa možno oprávnene obávať, že mu chýba nestrannosť. Ide o dôveru, ktorú musia mať súdy pri stranách v demokratickej spoločnosti (Padovani v. Taliansko, rozsudok ESLP z 26. februára 1993).

Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či dôvod obavy je objektívny. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo, rozsudok ESLP z 10. júna 1996). Relevantná obava z nedostatku nestrannosti sudcu sa musí zakladať na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu.

Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, k ich právnym zástupcom, k svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach strán a verejnosti (III. ÚS 24/05).

Pomerom k prejednávanej veci pritom treba rozumieť určitú zainteresovanosť vo veci procesne činného orgánu trestného konania na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu (alebo iného procesne činného orgánu - vyšetrovateľ, prokurátor) pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Táto môže spočívať napríklad v tom, že vo veci procesne činný orgán, resp. jeho príbuzní, rodinní príslušníci, osoby jemu blízke a podobne, boli činom poškodení, eventuálne procesne činný orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne.

Pomerom procesne činného orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Trestného poriadku sa rozumie jeho vzťah k niektorej z osôb tam uvedených, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere procesne činného orgánu k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ďalej môže ísť o úzke priateľstvo, či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah.

To znamená, že vzbudiť pochybnosť o nezaujatosti by mohol len pomer JUDr. Michala Trubana k prejednávanej veci alebo osobám vymenovaným v § 31 ods. 1 Trestného poriadku v dôsledku jeho pozitívneho alebo negatívneho vzťahu, ktorý by mohol ovplyvniť rozhodnutie vo veci a tým aj zasiahnuť do postavenia a práv obvineného O. N..

Dovolací súd posúdil zo subjektívneho a objektívneho hľadiska, či u predsedu senátu nebol daný dôvod na jeho vylúčenie z konania, a tým naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Zo subjektívneho hľadiska sa JUDr. Michal Truban, vzhľadom na prípis z 5. februára 2019, doručený najvyššiemu súdu 6. februára 2019, v ktorom poprel tvrdenia obvineného O. N. s tým, že obvineného si z poľovačiek nepamätal, nikdy si s ním nepotykal, nemal záujem o kúpu koňa, ani o užívanie poľovného revíra vo O. doline, keďže je členom v troch iných poľovných spoločnostiach, javí ako nezaujatý.

Z podaní obvineného O. N. vyplýva, že k nadviazaniu kontaktu medzi ním a predsedom senátu JUDr. Michalom Trubanom malo dôjsť v roku 2016. Obžaloba bola podaná vo februári 2017, hlavné pojednávanie sa uskutočnilo v období od 12. apríla 2017 do 26. mája 2017, a to za účasti obvineného a jeho obhajcu. Počas celého konania pred súdom prvého stupňa obvinený O. N. nenamietol osobu predsedu senátu. O spoločných poľovačkách sa zmienil až v odôvodnení odvolania z 21. júla 2017. Bližšie okolnosti rozviedol v následnom dovolaní, pričom svoje tvrdenia nijakým spôsobom neverifikoval.

Dovolací súd nie je vyšetrovací orgán a preto mu neprislúcha vykonávať prípadné výsluchy obvineného či iných osôb za účelom zistenia či sa obvinený poznal s predsedom senátu pred konaním hlavného pojednávania, ale najmä či mohol byť predseda senátu voči nemu zaujatý. Ak obvinený poznal JUDr. Trubana pred konaním hlavného pojednávania a údajne sa s ním mal stretnúť aj v penzióne v Banskej Štiavnici malo by byť v záujme obvineného preukázať pravdivosť svojich tvrdení o prípadnej zaujatosti JUDr. Trubana a doložiť tak dovolaciemu súdu relevantné informácie preukazujúce pravdivosť jeho tvrdení - (*vigilantibus leges sunt scriptae* - zákony sú napísané pre bdelych, treba byť bdely, aby sme mohli ochrániť svoje právo, *vigilantibus iura* - právo je na strane ostražitých, *vigilantibus non dormientibus iura subveniunt* - právo pomáha bdelym nie spiacim). Nič také však obvinený neučinil

okrem svojho vyjadrenia. Na druhej strane vyjadrenie predsedu senátu je jednoznačné (viď vyššie).

Dovolací súd vychádzajúc z predloženého spisu dospel k záveru, že obvinený žiadnym prijateľným spôsobom nepreukázal pravdivosť svojich tvrdení o prípadnej zaujatosti predsedu senátu, pričom ak by sa obidvaja (hypoteticky) aj poznali ani to by automaticky nemuselo znamenať zaujatosť JUDr. Trubana voči obvinenému. Dovolací súd jednoducho neverí tvrdeniam obv. N., pretože okrem tvrdenia obvineného žiadna objektívna a relevantná skutočnosť nespochybňuje jednoznačné tvrdenia predsedu senátu a preto, že ak by medzi nimi existoval - z pohľadu obvineného nepochybne negatívny vzťah, malo byť v záujme obvineného (od samého začiatku konania na súde), aby ho menovaný sudca nesúdil. Logickým by tak bolo vznesenie námietky zaujatosti už v okamihu keď sa obvinený dozvedel meno procesného sudcu v jeho veci. To sa ale nestalo, prečo? Okrem toho z rozhodnutia súdu prvého stupňa ani v náznakoch nevyplýva, že by bolo motivované „postranným“ úmyslom konajúcich sudcov či už pomôcť alebo uškodiť obvinenému. Naopak Špecializovaný trestný súd a následne i odvolací súd rozhodli, podľa názoru najvyššieho súdu, v súlade so zákonom vysoko profesionálne a spravodlivo. Na druhej strane konanie obvineného, keď vznesol námietku zaujatosti (ktorej obsah nijak neverifikoval) až v odvolacom konaní, nemožno posúdiť inak ako konanie účelové.

Nakoľko v predložennom spisovom materiáli absentujú skutočnosti preukazujúce vznik akéhokoľvek vzťahu (pozitívneho alebo negatívneho) medzi predsedom senátu a obvineným, dovolaciemu súdu neostávalo iné, ako konštatovať nenaplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Nad rámec uvedeného považuje dovolací súd za potrebné dať do pozornosti zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* (práva patria len bdelým). Teda patria tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv. Zodpovednosť za zanedbanie uplatnenia svojich procesných práv preto nemožno presúvať na iné osoby.

Ak mal obvinený O. N. za to, že s ohľadom na údajný vzťah medzi ním a JUDr. Michalom Trubanom nebude predseda senátu rozhodovať objektívne, mohol a mal na začiatku hlavného pojednávania (kedy vizuálne spoznal celý senát prejednávajúci jeho trestnú vec) podať námietku zaujatosti. Z vyjadrenia JUDr. Michala Trubana vyplýva, že nemal dôvod na oznámenie svojej zaujatosti, keďže obvineného nepoznal. Námietky obvineného ohľadne nesplnenia si zákonnej povinnosti zo strany predsedu senátu potom vyznievajú tendenčne, v snahe dosiahnuť zrušenie právoplatných rozhodnutí a privodiť pre seba nové priaznivejšie rozhodnutie.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o tento uplatnený dovolací dôvod, obvinený vyvodzoval jeho naplnenie predovšetkým z odlišného posúdenia jednotlivých dôkazov, resp. skutkových okolností. Dovolací súd tieto námietky nemohol hodnotiť, keďže vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený (na rozdiel od ministra spravodlivosti) v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd.

Vo vzťahu k obvineným namietanej absencii objektívnej a subjektívnej stránky trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného poriadku je potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní naplnenia obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu je dovolací súd taktiež viazaný skutkom ustáleným súdmi nižšieho stupňa v skutkovej vete rozhodnutia. Navyše nedostatok subjektívnej stránky trestného činu ani nie je možné namietat' v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm.

i) Trestného poriadku (ani žiadneho iného). Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchateľa k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (R 3/2011-III).

Dovolací súd poznamenáva, že k úmyslu obvineného, resp. jeho vedomosti o nepravdivosti predložených údajov sa rozsiahlym spôsobom vyjadril súd prvého stupňa (s. 18 - 19 rozsudku súdu prvého stupňa), ako aj odvolací súd (s. 12 rozsudku odvolacieho súdu).

Objektívna stránka namietaného trestného činu spočíva vo vylákaní plnenia (dotácie, subvencie, príspevku alebo iného plnenia z jednotlivých rozpočtov) od poskytovateľa (oprávneného subjektu), predstierajúc splnenie podmienok, a to tým, že poskytovateľa uvedie do omylu v otázke ich splnenia. Páchateľ pritom môže spáchať čin konaním (aj konkludentným) alebo opomenutím.

Obvinený O. N. predložil Ministerstvu výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky ako poskytovateľovi nenávratného finančného príspevku k žiadostiam o platby doklady, ktoré mali preukazovať vykonanie prác, medzi inými aj vyvezenie a uskladnenie stavebného odpadu na skládku (vrátane poplatku za skládku), napriek tomu, že odpad bol v skutočnosti použitý na F. O.. Pre posúdenie konania obvineného bolo pritom irelevantné, že zo Správy o výsledku kontroly na mieste, uskutočnenej 3. októbra 2012 (č. l. 473 - 476 spisu), nevyplývajú žiadne nedostatky. Zo Správy z následného monitorovania projektu na mieste, jej dodatku a Správy o zistenej nezrovnalosti (572 - 582, 587 - 596 spisu) je zrejmé, že rovnaký kontrolný orgán následne (kontrolou vykonanou 28. októbra 2014) zistil neoprávnené výdavky vo výške 53 592,69 eur z dôvodu nevykonaných fakturovaných prác (v súvislosti s nakladaním s odpadmi a zeminami). Rozdielne výsledky správ odôvodnila svedkyňa Ing. R. B., pracujúca pre kontrolný orgán, tým, že pri prvej kontrole nezisťovali spôsob nakladania s odpadom, pričom nemali dôvod spochybňovať predložené lístky (s. 13 rozsudku súdu prvého stupňa).

K námietke absencie popisu „iného účelu“ v právnej vete rozsudku súdu prvého stupňa je potrebné podotknúť, že tzv. právna veta predstavuje formuláciu kvalifikačne použitého ustanovenia Trestného zákona, t. j. citáciu zodpovedajúceho ustanovenia Trestného zákona [v danom prípade ustanovenia § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona a § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona], bez uvedenia bližších okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný. Tie sú vyjadrené v tzv. skutkovej vete, ktorá musí byť formulovaná tak, aby bolo možné konštatovať naplnenie zákonných znakov daného trestného činu.

Na naplnenie skutkovej podstaty zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, za ktorý bol obvinený O. N. odsúdený, sa nevyžaduje konanie páchateľa v podobe použitia vylákaných prostriedkov na iný účel. Táto podmienka je upravená v ustanovení § 225 ods. 2 Trestného zákona, ktoré obvinený v dovolaní mylne cituje. Použitie prostriedkov „na iný účel, ako boli pôvodne určené“ je jedným zo znakov vtedajšej skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona. Z citácie časti ustanovenia je zrejmé, že za trestné sa považuje použitie finančných prostriedkov na iný ako vopred stanovený účel. Je teda irelevantné, na aký iný účel sa využili, ak neboli použité v súlade s určenými podmienkami. V prejednáwanej trestnej veci sa síce z poskytnutého nenávratného finančného príspevku vyplatili dodávateľské faktúry, avšak aj za práce, ktoré vykonané neboli, čím došlo k odčerpaniu finančných prostriedkov nad rámec skutočne vynaložených nákladov, čo je aj v rozpore s bodom 3.3 Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (č. l. 374).

K obvineným namietanému možnému posúdeniu jeho konania ako trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona je potrebné uviesť, že trestný čin subvenčného podvodu je vo vzťahu špeciality k trestnému činu podvodu. Objektom oboch trestných činov je cudzí majetok, avšak v prípade subvenčného podvodu ide o špecifický majetok vyplývajúci z jednotlivých rozpočtov. Objektom trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností je ochrana finančných záujmov Európskej únie na území Slovenskej republiky. Vzhľadom na charakter poskytnutých finančných prostriedkov právna kvalifikácia skutku podľa § 221 Trestného zákona je vylúčená.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, preto najvyšší súd dovolanie obvineného O. N. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.